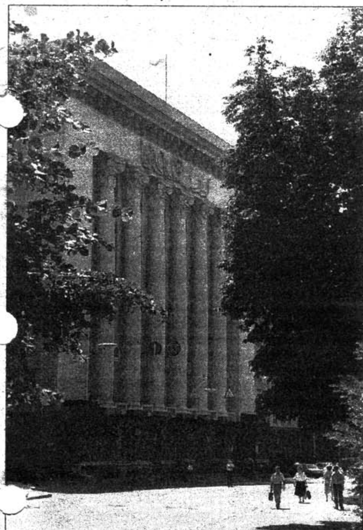
Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 135 (885) ♦ Вівторок, 19 липня 1994 року ♦ Ціна договірна

Леонід Кучма: «Я ніколи нікого не обманював»

Президентська резиденція на вулиці Банківській сьогодні зустрічає свого нового господаря: сюди після інаугурації прибуде новообраний Президент України Леонід Кучма.

Тому-то і дивимось на цей будинок з надією. Адже на своїй першій прес-конференції після президентських виборів Леонід Данилович сказав: «Я ніколи нікого не обманював. Те, що пообіцяв, те і зроблю».

Новообраний Президент обіцяє нам передусім відстоювати незалежність нашої молодої держави, навести в ній порядок. Звісно, з допомогою закону.

Будемо вірити і допомагати Президенту.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У комісіях Верховної Ради України

Відбулося розширене засідання Комісії з питань ядерної політики та ядерної безпеки, на якому йшлося про стан та заходи по забезпеченню атомних електростанцій України паливом. Його учасники, розглядаючи проблему у комплексі усіх її взаємозв'язків і взаємозалежностей, наголошували, зокрема, що Україна має достатній науково-технічний потенціал для створення сучасних технологій і потужностей по забезпеченню АЕС паливом власного виробництва. Треба тільки зосередити увагу на цьому і сконцентрувати зусилля всіх зацікавлених сторін.

Члени Комісії вирішили прискорити підготовку законодавчих актів, спрямованих як на розв'язання цієї проблеми, так і на вирішення глобального завдання — забезпечення надійної, у повному розумінні цього слова, роботи атомних електростанцій та накреслили конкретний план реалізації задуманого.

У засіданні Комісії взяли участь Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, віце-прем'єр-міністр Валерій Шмаров, віце-президент Національної академії наук Віктор Бар'яхтар, провідні науковці, фахівці галузі, керівники ряду міністерств і відомств нашої країни.

Прес-центр Верховної Ради України.

Україна торує шлях у Європу

Минулої суботи в італійському місті Трієст відбулося пленарне засідання Центроєвропейської ініціативи. У цій організації об'єдналася група країн центру і сходу Європи з метою налагодження багатостороннього співробітництва у політичній та соціально-економічній сферах і сприяння на цій основі зміцненню стабільності і безпеки в регіоні.

Перед зустріччю представників країн — членів ЦЄІ за їх участю відбулося засідання Асоційованої ради цієї організації, створеної навесні нинішнього року для зміцнення відносин із зацікавленими державами — нечленами, а саме Білоруссю, Болгарією, Румунією та Україною.

У засіданні, яке проходило на рівні глав урядів, взяла участь делегація нашої держави на чолі з Прем'єр-міністром України Віталієм Масолом. До її складу входили також міністр закордонних справ Анатолій Зленко, міністр зовнішніх економічних зв'язків Олег Слєпічев та Надзвичайний і Повноважний Посол України в Італійській Республіці Анатолій Орел.

Глава української делегації виступив на засіданні з промовою. Він висловив щире сподівання, що створення Асоційованої ради ефективно сприятиме підвищенню рівня співпраці держав у рамках ЦЄІ, зробити її ще більш тісною і плідною. Ми розглядаємо включення України в багатостороннє співробітництво держав Центральної і Східної Європи, зазначив Віталій Масол, як важливий крок у подоланні несправедливості минулих часів, коли наша держава була штучно ізольована від європейського міжнародного життя.

Про різні аспекти українсько-італійських відносин йшлося під час зустрічі міністрів закордонних справ двох держав Анатолія Зленка та Антоніо Мартіно.

Посилити відповідальність

Голова Верховної Ради України Олександр Мороз провів нараду з апаратом Верховної Ради, на якій розглянуто комплекс проблем щодо організаційного, консультативно-правового та техніко-технологічного забезпечення діяльності вищого законодавчого органу країни. Йшлося, зокрема, про необхідність підвищення ролі працівників апарату в законотворчому процесі, посилення їх відповідальності за доручену ділянку роботи, участь у здійсненні робочими органами Верховної Ради контрольних функцій.

У нараді взяли участь члени Президії Верховної Ради України.

***

15 липня відбулася робоча зустріч Голови Верховної Ради України Олександра Мороза з президентом Національної академії наук Борисом Патоном та членами Президії академії. Було обговорено питання організації виконання постанови Верховної Ради від 1 липня цього року про роль і місце науки у вирішенні завдань по виходу з економічної кризи. Ділова розмова з конкретного приводу вилилась в ґрунтовний розгляд проблем щодо посилення творчої участі науки в цілому і кожного науковця зокрема у вирішенні першочергових і стратегічних завдань по розвитку економіки, культури та освіти в Україні, виведенню нашої держави на всесвітньозначимі соціально-економічні й духовно-культурні рубежі.

Хто будує, а хто руйнує

Наша газета повідомляла про будівництво нової шахти в Україні. Іншого курсу — на закриття нерентабельних вугільнодобувних підприємств дотримуються у сусідній Росії. За даними державної компанії «Росвугілля», до 2000 року в Російській Федерації плановано закрити 42 вугільні шахти із 207. Вже цього року припинять роботу 10 з них.

Ось так — Жака змінить Жак

Європейська Рада ухвалила рішення призначити прем'єр-міністра Люксембургу Жака Сантера наступником Жака Делора на посту голови Комісії Європейського Союзу — виконавчого органу ЄС.

Найбільший проект Євробанку

Українська компанія міжміського та міжнародного зв'язку УКРТЕК одержала кредит від Європейського Банку Реконструкції і Розвитку обсягом 53,12 мільйона доларів США. За твердженням Президента ЄБРР Жака де Ларозьєра, «це найбільше капіталовкладення Банку в Україну».

Кредит передбачається спрямувати на фінансування участі України в спорудженні системи кабельного зв'язку через Чорне море в рамках міжнародного проекту телекомунікаційного зв'язку ITUR (Італія—Туреччина — Україна — Російська Федерація). Крім того, ці кошти дозволять підприємствам державної мережі телекомунікаційного зв'язку спорудити і обладнати систему наземного зв'язку — оптоволоконного кабелю між станціями зв'язку в Одесі та Києві, а також обладнати станцію в Палермо додатковими лініями зв'язку зі світовою мережею, закупити засоби цифрового зв'язку, необхідні для участі в міжнародному проекті.

Другий конгрес севастопольців—громадян України

Близько 500 делегатів взяли участь у 2 конгресі севастопольців—громадян України, який відбувся 17 липня.

Конгрес ухвалив Звернення до народу, ВР і Президента України, в якому наголошується на необхідності дії в Севастополі законодавства України у повному обсязі. У Зверненні, зокрема, сказано: «Ми вимагаємо, щоб у нашому місті — головній базі ВМСУ і нині дислокованого тут ЧФ, котрий перебуває під юрисдикцією України та Росії, суворо дотримувалися законів Української держави. Ми особливо наполягаємо на негайному розподілі ЧФ згідно із досягненими раніше домовленостями між Президентами Росії та України, виходячи із концепції тимчасового перебування в Севастополі російського флоту з наданням йому в оренду частини причальних споруд».

Учасники конгресу прийняли також ряд ухвал, зокрема «Про стан української культури і науки в Севастополі», «Про міжнаціональну злагоду», «Про підтримку ВМС України».

Утворено Громадську раду 2-го конгресу севастопольців—громадян України.

Заява фракції «Комуністи України за соціальну справедливість і народовладдя» з приводу розгляду в Верховній Раді України ходу приватизації

Проголосивши курс на проведення «народної приватизації» як невід'ємної частини ринкових реформ, колишній Президент та його сподвижники повністю відійшли від проголошених цілей і припустилися безконтрольного переділу народної власності на користь купки товстосумів.

По суті справи провадиться нахабне пограбування трудового народу. Надбання нації, створене працею багатьох поколінь, починає використовуватися на шкоду народним і національним інтересам. Широко застосовується практика заниження вартості державного майна, яке підлягає приватизації, утискуються права трудових колективів, через підставних осіб оформляються документи на приватизовану власність. Фактично ліквідовані підприємства побутового обслуговування населення й держторгівлі. Їхнє перепрофілювання значно зменшило обсяг послуг населенню.

Все це підриває економічні засади державності, руйнує віру населення у своє керівництво, загострює і так напружену соціальну обстановку в суспільстві.

Фракція «Комуністи України за соціальну справедливість й народовладдя» внесла проект постанови про перевірку ходу приватизації та відповідність її до прийнятих раніше законів. Для проведення даної перевірки на належному рівні пропонувалося тимчасово зупинити роботу органів приватизації по всій країні, не зупиняючи діяльності трудових колективів з оформлення документів на приватизацію.

На жаль, під тиском певних сил Верховна Рада України відклала розгляд даного питання до 30 липня. Це означає, що порушення у процесі приватизації триватимуть і надалі. Утворено обстановку, коли люди, які порушують закони України, матимуть змогу уникнути відповідальності за розбазарювання загальнонаціонального надбання.

Фракція «Комуністи України за соціальну справедливість й народовладдя» заявляє, що така позиція не відповідає інтересам народу України, потурає нуворишам, аж ніяк не сприяє подоланню кризи в економіці країни й не зупиняє подальшого зубожіння трудящих.

Президент має бути гарантом суверенітету

Демократичне об'єднання «Україна» обнародувало Заяву партій та організацій демократичного спрямування.

«10 липня 1994 року Президентом України обраний Леонід Кучма. Поважаючи волю більшості виборців, які проголосували за другого Президента незалежної України, ми розглядаємо його обрання як остаточний факт», — зазначається в Заяві.

«Одначе не можна не помічати, що активну підтримку Леонідові Кучмі надали ті політичні сили в Україні та за її межами, які виступають проти незалежної Української держави, ставлять їй перешкоди на шляху до зміцнення економіки та піднесення добробуту її громадян. Вони сподіваються, що Леонід Кучма спиратиметься на них і в своїй президентській діяльності. Це, а також деякі передвиборчі висловлювання самого кандидата у Президенти спричиняють тривогу.

Одначе ми віримо: Леонід Кучма буде вірний своїй заяві, що він є Президентом усієї України, а не якоїсь її частини, що він відстоюватиме незалежність і соборність України, підтримуватиме демократичні процеси в нашому суспільстві. В новому Президенті ми хотіли б бачити гаранта суверенітету, територіальної цілісності і непорушності кордонів України».

Повідомлення Центральної виборчої комісії про результати виборів Президента України при повторному голосуванні 10 липня 1994 року

Розглянувши протоколи та інші матеріали окружних виборчих комісій про підсумки голосування по виборчих округах, Центральна виборча комісія повідомляє, що повторне голосування проводилось 33 623 дільничними виборчими комісіями. Вибори відбулися в усіх 27 виборчих округах. До списків виборців було внесено 37 531 666 громадян України, в голосуванні взяло участь 26 883 642 виборці, що становить 71,63 відсотка.

До виборчого бюлетеня було включено двох кандидатів у Президенти України — Кравчука Л.М. та Кучму Л.Д. Результати голосування виявились такими.

Кравчук Л.М. — «за» — 12 112 442 голоси, або 45,06 відсотка, «проти» — 14 661 519 голосів, або 54,54 відсотка.

Кучма Л.Д. — «за» — 14 017 684 голоси, або 52,14 відсотка, «проти» — 12 756 277 голосів, або 47,45 відсотка.

Отже, відповідно до статей 41 і 42 Закону України «Про вибори Президента України» Центральна виборча комісія вирішила: вважати обраним Президентом України КУЧМУ Леоніда Даниловича.

Згідно із статтею 45 Закону України «Про вибори Президента України» йому видано посвідчення про обрання Президентом України.

Центральна виборча комісія по виборах Президента України.

Заява народних депутатів України від групи «Реформи»

1. Згідно зі ст.ст.103 та 114 Конституції України, ст.11 Закону «Про статус народного депутата України», пунктами 1 і 16 Тимчасового регламенту 115 народних депутатів України 14 червня 1994 року внесли у встановленому законодавством порядку проект закону України «Про внесення змін і доповнень до законодавства України про валютне регулювання». Згідно з п.17 Тимчасового регламенту цей законопроект попередньо обговорений в постійній Комісії з питань фінансів і банківської діяльності, якою прийняте рішення внести даний проект на розгляд сесії.

Але за станом на 15 липня ц.р. цей законопроект з вини та через протидію Голови Верховної Ради України Мороза О.О. та Першого заступника Голови Верховної Ради України — Ткаченка О.М. цілеспрямовано не ставиться до розгляду в порядку денному пленарних засідань.

2. Тим самим своїми діями вони допускають порушення:

1) ст.103 Конституції України, бо протягом місяця утискують право 115 народних депутатів на законодавчу ініціативу;

2) ст.114 Конституції України, що визначає порядок діяльності Верховної Ради згідно з Регламентом Верховної Ради та іншими законами України, а саме Законом «Про статус народного депутата України», ст.11 якого визначає, що право законодавчої ініціативи народного депутата гарантується обов'язковим розглядом документа, внесеного в порядку законодавчої ініціативи на засідання Верховної Ради України з прийняттям рішення щодо нього;

3) п.1 чинного Регламенту, який визначає, що рішення про включення питань до порядку денного засідання Верховної Ради України приймається 1/3 голосів від фактично обраної кількості народних депутатів, яка становить 112 голосів;

4) п.6 Регламенту, згідно з яким головуючий під час засідань зобов'язаний створювати рівні можливості народним депутатам в обговоренні питань і не має права коментувати виступи депутатів;

5) п.16 та п.17 Регламенту, згідно з котрими право законодавчої ініціативи народних депутатів реалізується, як правило, шляхом прийняття внесених законів після попереднього обговорення їх проектів відповідними комісіями Верховної Ради України.

3. 12 липня 1994 року під час розгляду питання «Про орієнтовний перелік питань для розгляду на пленарних засіданнях 12—15 липня 1994 року» від декількох народних депутатів надійшла пропозиція про обов'язковий невідкладний розгляд питання щодо проекту закону «Про внесення змін і доповнень до законодавства України про валютне регулювання».

Але головуючий на засіданні Голова Верховної Ради України Мороз О.О. в черговий раз допустив порушення тим, що не поставив на голосування пропозиції, які надійшли від депутатів. На свій власний розсуд він допустив коментування виступів депутатів, після чого, не маючи на це права (тобто передбаченого законодавством), поставив на голосування власну пропозицію — не розглядати законопроект щодо змін до законодавства про валютне регулювання. Було прийняте рішення про відкладення розгляду питання, що порушує інтереси мільйонів людей, тисяч підприємств- експортерів та завдає шкоди станові фінансово-грошової системи України.

Тим самим Голова Верховної Ради Мороз О.О. один пішов проти волі 115 народних депутатів, допустив волюнтаризм, правове свавілля, чим знехтував гарантоване Конституцією і законами право депутатів на законодавчу ініціативу.

Ці протиправні дії Голови Верховної Ради свідчать про відсутність в нього наміру діяти на принципах законності, демократії, побудови правової держави, які проголошені в «Декларації про державний суверенітет України».

4. Небезпечним є той стан, коли протягом третього місяця з початку роботи Верховної Ради нового скликання нею, з вини перших службових осіб, і в пер[illegible] чергу Голови Верховної Ради України Мороза О[illegible] розглядаються другорядні питання, направлені на регулювання неекономічних відносин, а жодного законопроекту з питань регулювання економічних відносин і направленого на зміну та покращення загального стану в національній економіці ще не розглядалося.

Це, на переконання групи «Реформи» і багатьох інших депутатів, поглиблює з кожним днем наростаючу економічну кризу і може спричинити найближчим часом великі соціальні катаклізми в Україні.

З приводу вищезазначеного черговий раз вимагає[illegible] від головуючого на пленарних засіданнях Верховної [illegible]ди Голови Верховної Ради України Мороза О.О. додержуватись Конституції України, законів України та чинного Регламенту і поставити на поіменне голосування питання про невідкладний розгляд в найближчому із засідань питання «Про внесення змін і доповнень до законодавства України про валютне регулювання».

Інакше ми, народні депутати України, будемо мати право на підставі ст.6 Закону «Про статус народного депутата України» вважати використання головуючим свого статусу всупереч законним інтересам суспільства, громадян, держави за порушення депутатської етики і подати заяву про поведінку депутата до Комісії Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів.

5. Згідно зі ст.30 Закону «Про статус народного депутата України» передаємо текст цієї заяви та проект закону України «Про внесення змін до Декрету Кабінету міністрів про систему валютного регулювання і валютного контролю» і довідку до нього для оприлюднення в друкованому органі Верховної Ради — газеті «Голос України» та оголошення через республіканське телебачення і радіомовлення.

(З цією заявою на сесії 15 липня виступив депутат Сергій Кириченко, група «Реформи»).

Парламентська хроніка

Обережно: діти — честь держави

Денне засідання 15 липня

Обережно: це діти, це честь нашої держави у міжнародному світі, це, врешті-решт, болюча проблема — ця думка витала в залі, коли продовжувалось обговорення змін та доповнень до статті 199 Кодексу «Про шлюб та сім'ю» України. А вона, як відомо, надає право зарубіжним сім'ям усиновлювати українських дітей-сиріт.

Це нормальне явище цивілізованого світу, однак багато депутатів з тривогою говорили про те, що найменша недосконалість закону може спричинити зловживання у цій справі. Називали, зокрема, факти завезення неповнолітніх до будинків розпусти, про використання органів привізних дітей для лікування інших. Один з депутатів у кулуарах доводив, що малопомітна, на перший погляд, щілинка в положенні може призвести до організації «ферм з вирощування дітей на продаж за кордон».

Коротше, від досконалості закону залежатиме і честь держави, і кожного з нас. Тому так прискіпливо обговорювали статтю. Депутат Володимир Яворівський висловився за те, щоб дітей, котрим сьогодні ми не можемо дати ради в Україні, усиновлювали насамперед українські родини, яких багато на всіх континентах. І щоб наші посольські та консульські служби очима Батьківщини вели постійний юридичний нагляд за тим, як живуть українські діти.

Тим часом за рубіж уже вивезено 477 дітей. Належного контролю за їх вихованням нема.

Окремі депутати пропонували дозволити усиновлювати за кордоном тільки тих дітей, яких не можемо вилікувати в себе. Проте є факти, що вивозять з України переважно здорових дітей. Депутат Євген Пронюк наголосив на тому, щоби вивезені діти-сироти не втрачали громадянства України. Треба, сказав він, затвердити таке положення, за яким Міністерство закордонних справ щорічно звітувало б перед відповідними постійними комісіями Верховної Ради про те, як живуть і виховуються вивезені діти, а комісії обласних Рад періодично запрошували б цих дітей приїздити до рідного краю.

Виходячи з важливості й делікатності проблеми, пропонувалося взагалі вилучити статтю 199 з Кодексу й розробити окремий закон щодо цього.

Врешті-решт вирішено доручити Комісіям з питань прав людини і з питань охорони здоров'я доопрацювати проект і пізніше внести його на розгляд Верховної Ради. Вирішено також тимчасово зупинити дію статті 119.

Напружене було також обговорення проекту постанови про деякі питання оподаткування. Він передбачає надання Кабінетові міністрів право вносити зміни до переліку товарів, на які встановлюють акцизний збір, зміни його ставок, надавати пільги щодо податку на добавлену вартість тощо.

Міністр фінансів Петро Германчук запевнював, що це не якісь там додаткові повноваження уряду, а можливість швидко реагувати на економічну ситуацію. Депутати висловлювали побоювання, що надання урядові права встановлювати комусь вищі податки, комусь — пільгові може призвести до зловживань. Інші висловлювалися за таке право, але наголошували: Кабінет міністрів не має права приймати рішення, які битимуть по бюджетові.

Постанову було прийнято.

Сесія прийняла ряд інших рішень: про порядок призначення глав представництв України в іноземних державах та при міжнародних організаціях; про ратифікацію Договору про принципи відносин і співробітництво між Україною і Сполученим Королівством Великобританії та Північної Ірландії; про ратифікацію Договору між Україною і Словацькою Республікою про спільний державний кордон та про ратифікацію Договору між Україною і Словацькою Республікою про режим Українсько-Словацького державного кордону, співробітництво та взаємодопомогу з прикордонних питань; про приєднання України до Афінської конвенції про перевезення морем пасажирів та їхнього багажу 1974 року і протоколу до неї; про ратифікацію статуту і конвенції міжнародного союзу електрозв'язку; про участь України у митній конвенції 1975 року про перевезення вантажів.

Прийнято також рішення про надання функцій тимчасової депутатської комісії з розслідування комплексу подій, пов'язаних з аварією на ЧАЕС, постійній Комісії Верховної Ради України з питань Чорнобильської катастрофи.

У зв'язку з обранням Володимира Щербаня головою Донецької облради та виконкому його звільнено від обов'язків голови Комісії з питань бюджету. На цю посаду було рекомендовано Миколу Азарова. Кандидатуру ставили на голосування двічі, але рішення не прийняли.

Народного депутата Віктора Харламова обрано членом постійної Комісії Верховної Ради з питань правової політики, судово-правової реформи (до цього він був членом постійної Комісії з питань аграрного комплексу, земельних ресурсів та соціального розвитку села).

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ.

Офіційно

ПОСЛАННЯ ПРЕЗИДЕНТА США НОВООБРАНОМУ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

Сполучені Штати Америки мають намір і надалі підтримувати з Україною теплі і ділові стосунки. Про це заявив 16 липня Надзвичайний і Повноважний Посол США в Україні Уільям Міллер під час зустрічі з новообраним Президентом України Леонідом Кучмою. У ході її було обговорено питання, які мають спільний інтерес для обох держав, підтверджено подальші добрі взаємовідносини. Посол запевнив Леоніда Кучму, що США зроблять усе від них залежне для виконання положень Тристоронньої Заяви у повному обсязі.

Уільям Міллер передав новообраному Президентові України послання Президента США Уільяма Д.Клінтона.

Вельмишановний пане Кучма!

Пишу Вам, щоби висловити свої найтепліші поздоровлення з Вашою перемогою на президентських виборах в Україні. Високі показники участі громадян України у виборах справляють враження і є свідченням прихильності громадян України до демократичних процесів і реформ.

Нині, коли вибори вже позаду, я сподіваюся на встановлення робочих стосунків з Вами, а також на продовження співробітництва між нашими урядами. Україна має надзвичайно велике значення для Сполучених Штатів і Заходу. Протягом останніх шести місяців ми розширили рамки наших зв'язків у сфері економіки і безпеки, і висловлюю надію, що ми зможемо співпрацювати заради подальшого прогресу у цих галузях.

Хочу повідомити Вас, що Захід твердо підтримує прийняття програми економічних реформ в Україні. Знаю, що Ви надаватимете цьому питанню першочергового значення. Ми добре обізнані з економічною скрутою в Україні і хочемо допомогти Вашим зусиллям, спрямованим на реформи. За ініціативою Сполучених Штатів країни «Великої сімки» оголосили в Неаполі наприкінці минулого тижня про їхню готовність виділити понад 4 мільярди доларів на підтримку всесторонньої програми реформ. Крім того, Сполучені Штати висловили готовність надати 350 мільйонів доларів прямої економічної і технічної допомоги лише у 1994 році. Це додаток до тих 350 мільйонів доларів з фондів Нанна-Лугера, які Сполучені Штати пообіцяли Україні. Оскільки Ви висловлюєте свою підтримку економічним реформам, Ви можете розраховувати на підтримку Заходу.

Я готовий також тісно співпрацювати з Вами у вирішенні життєво важливих питань безпеки, які стоять перед нами. Тристороння Заява стала показовим успіхом, завдяки якому ядерна зброя відійшла з переднього краю наших стосунків і який сприяв розвиткові більш широкого співробітництва. Я залишаюся відданим успішному втіленню цієї Заяви, оскільки надзвичайно важливо, щоби Україна продовжувала отримувати належну компенсацію за вартість ядерних матеріалів, що містяться в усіх ядерних боєголовках на її території. Хотів би також підкреслити Вам свою точку зору, яка поділяється міжнародним співтовариством, що Тристороння Заява довела, що вона є надійним документом, згідно з яким Сполучені Штати і Росія неодноразово стверджували підтримку незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України в її нинішніх кордонах.

З огляду на цей успіх, хотів би повідомити Вам, що я готовий тісно співробітничати з Вами у найближчі місяці заради створення умов для приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ). Вважаю, що приєднання України до ДНЯЗ безперечно в інтересах України, оскільки це допоможе Вам рухатися вперед у бік повної участі у міжнародному високотехнологічному співробітництві і комерції. З радістю буду співробітничати з Вами задля досягнення цієї мети.

На завершення дозвольте ще раз висловити Вам від себе і американського народу найкращі побажання успіхів після Вашого вступу на посаду Президента. З радістю співпрацюватиму з Вами.

Після зустрічі радник Леоніда Кучми Дмитро Табачник повідомив журналістів про те, що наступного тижня в Україну зі США приїздить група радників з питань економічного співробітництва. А найближчим часом прибуде велика делегація з питань ядерного роззброєння.

Кор. Укрінформу.

ЖИТО НА КАМЕНІ

Аж ніяк не вірилося, що якихось два роки тому мисливці тут полювали на кабана. Що було сміттєзвалище, влаштоване на втрачених землях не лише місцевим колгоспом імені Щорса, а й містом. Дивлюся на рівне поле, на вкрите густим зеленим килимом пасовище, де мирно скубуть траву вгодовані бички, — і, справді, не можу уявити на цьому місці непролазні хащі.

А вони були тут — на околиці Полонного, на колишніх колгоспних угіддях. І досі, мабуть, звозили б сюди всілякий мотлох, досі родила б земля високі бур'яни, якби не поклав на неї око Франц Скримський. Давно уже жевріла надія в молодого водія будівельної дільниці створити власне господарство. Сподіватися на те, що одержить шмат доброго поля, — марна справа, а от на сміттєзвалище поблизу автостанції міг би претендувати. Отоді довів би, що не зі своєї волі колись родюча земля перетворилася в безплідну, дуже скоро показав би, що й на камінні можна вирощувати жито.

Наче у воду дивився — нелегко довелося, вибиваючи отой окраєць. На його боці був Закон про селянське (фермерське) господарство, була логіка в тому, що по сусідству з містом має оаза цвісти, а не бур'яни — та все ж закрутилася веремія майже на два роки. Лише коли втрутився представник Президента в районі А. Давидов — одержав у користування п'ять гектарів занедбаного поля. Поки лише п'ять, не втрачаючи надії, що згодом матиме наділ для повноцінного господарювання.

З яким ентузіазмом узявся він за роботу! Має чимало друзів, родичів — з них багато хто згодився підставити плече допомоги. Найняв тракториста, і той потужним бульдозером більш як тиждень без перепочинку згортав увесь непотріб, що звозили роками. Не один плуг поламали, поки хоч частково вигребли з орного шару каміння. Вся весна пішла на розрівнювання площі, рекультивацію. Паралельно будували тимчасовий хлів — невдовзі там стояли вже кілька корів, бичків, завезли поросят, курчат. Переконавшись у серйозності намірів фермера, райвиконком зрештою виділив йому ще 50 гектарів поля, що примикає до нарізаного раніше.

Два роки хазяює Франц Францович на власній землі. Крім нього, до колективу входять три молоді фермери. Уклали договір з малим підприємством «Прогрес», і те в короткий строк збудувало капітальну ферму, овочесховище на 200 квадратних метрів, майстерню, тепер завершує зводити двоповерховий житловий дім. Забетонували силосну яму, проклали асфальтівку. Придбали техніку. Вирощують зернові й кормові культури, картоплю, цукрові буряки. Збільшується поголів'я худоби. Торік фермери за договором на 20 тонн продали державі 29 тонн ячменю, а також 80 тонн цукрових буряків, 2,2 тонни м'яса. Значно вагомішими обіцяють бути здобутки року нинішнього.

За підтримки місцевої влади фермерство швидко стане на міцні ноги

— Люди зацікавлені працювати, — розповідав Ф. Скримський. — Повірили у фермерство. Якби ще належна підтримка з боку держави — і горя не знали б. Три роки фермерів не обкладають податками, а як мине цей термін... Дуже велика різниця між цінами на продукцію села і промисловості. Скажімо, за бензин для доставлення молока на сирзавод треба заплатити утричі більше, ніж коштує саме молоко. Неймовірно дорога техніка: аж ніяк не встигають за нею гроші, одержані за зерно, картоплю, м'ясо... Щастя наше, що тепер прислухаються до потреб районні власті, в міру можливості сприяють становленню нового укладу сільського господарства.

Так, у Полонському районі від фермерів не відмахуються. Вони мають замовляти мінеральні добрива, засоби захисту рослин, машини через райсільгоспуправління — і одержувати їх. Активно захищав інтереси самостійних господарів представник Президента А. Давидов. Деякі керівники колективних сільськогосподарських підприємств навіть ревниво сприймали той факт. Анатолій Іванович мав чітку позицію і твердо відстоював її.

Нині в районі сімнадцять фермерських господарств. Різний профіль їхньої діяльності. Дмитро Моринець з Понівки займається пасічництвом, його земляки Володимир Олійник — рибництвом, а Леонід М'якишев розводить гусей; Іван Козак з Варварівки та Іван Коновал з Воробіївки вирощують хліб... Якось заїхав до Валерія Мохнача. Велику справу затіяв чоловік разом з дружиною Світланою та сином Ігорем. Живуть у тимчасовому приміщенні, мріють про добротний дім, міцну ферму. 25 гектарів землі їм виділили, 5 — сінокосу. Обсадили господарство березами — можна уявити, яка краса тут буде через кілька років. Викопали ставок для гусей, придбали найпотрібнішу техніку, підвели електролінію, на черзі — дорога з твердим покриттям.

— Ходімо, побачите наш табір, — запросив Валерій Омелянович.

Корови, вівці, свині, індики, гуси, к...

Торік фермери продали державі 15 тонн молока, тепер щодня відвозять його на сирзавод по 150 літрів. Продали вже близько десяти тонн м'яса — гроші на будівництво потрібно. Кормами забезпечують самі себе. Дружать з іншими фермерами.

— А з місцевим радгоспом «Маяк»? — поцікавився я.

Неохоче, а все ж розповів господар, як минулої осені попросив бурякокомбайн, щоб викопати корені на гектарній площі, та не дав радгосп. Довелося вручну збирати врожай: 440 центнерів накопали. Але сподівається фермер на взаєморозуміння. Он, правда, новий конфлікт визрів. В усі інстанції полетіли листи: неправильно Скримському державний акт на землекористування видали. Мовляв, земля та — в зоні забудови міста.

Але чому ж ніхто не бачив її, як у смітник перетворювали? А коли Франц Францович облагородив — уже й охочі захопити з'явилися.

Переконаний і я, що нічого не вийде у тих писарчуків. А от фермерові можна не хвилюватися. Бо на його боці Закон.

Микола ПУГОВИЦЯ,
власний кореспондент «Сельской жизни» — спеціально для «Голосу України».

P.S. Гонорар прошу перерахувати на р/р 700805 у Подільському філіалі АБ «ІНКО» м. Києва, МФО 321400. На пам'ятник княгині Ользі.

Немає попиту?..

Проблема №

Здавна Сумщина спеціалізувалася на вирощуванні картоплі, забезпечуючи майже 10 відсотків планового збору цієї культури в Україні. Але нинішнього року бульбами засіяно менш як дві третини площі, що її засівали раніше. Для власних потреб області цього досить, а от поставки в інші регіони країни буде зменшено до мінімуму. Які причини згортання виробництва «другого хліба»?

«Ми змушені це робити, — сказав начальник відділу картоплі об'єднання «Сумиплодоовочпром» А. Гузенко, — бо нема попиту».

Традиційні споживачі сумської картоплі — Крим, Донбас, Харків — не вибирають централізовані, виділені їм фонди. Особливо великих збитків зазнали господарства торік, коли десятки тисяч тонн чудової товарної картоплі, вирощеної для промислових центрів, селяни змушені були згодувати худобі. Ось і цього року з Києва надійшов циркуляр із завданням відвантажити за межі області 70 тисяч тонн картоплі майбутнього врожаю. За вказаними в документі адресами були направлені листи з проханням укласти відповідні договори, але і дотепер жодного відгуку на пропозиції не надійшло.

Аргументи «відмовників» відомі і на перший погляд переконливі — за нинішньої ситуації з пальним перевезення картоплі на великі відстані влітає в копієчку. Але руйнування системи кооперації і спеціалізації, які створювалися десятиліттями, обернеться зрештою державі незрівнянно більшими збитками. Економія на перевезеннях не дасть бажаного ефекту і стримування ціни. Від того, що трапилось, вочевидь, програють усі. Для області це означає, насамперед, переведення на жорсткий режим виживання кількох елітних господарств, програми сортооновлення як у господарствах, так і у приватному секторі. А в тих регіонах, куди припиняється постачання картоплі, ціни різко зростуть. Логіка тут проста: якщо не надходитиме продукція державними каналами, за справу візьмуться комерційні структури. А що таке їхні «договірні» ціни, зайве пояснювати.

Дива-дивні відбуваються у нашій Україні. Завозити через моря-океани апельсини чи банани вигідно, а з сусідньої області продукт повсякденного попиту — ні. Мабуть, за такої політики ми взагалі перестанемо вирощувати ту саму картоплю, а закуповуватимемо (й самі собі розповідатимемо, як це добре) бульбу у Польщі або Фінляндії.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Сумська область.

Жнива-94

ЗІБРАЛИ ВРОЖАЙ, РОЗРАХУВАЛИСЯ З ДЕРЖАВОЮ

Менш як за два тижні справились із збиранням ранніх зернових у радгоспі «Зеленоярський», що на Миколаївщині. Підбито підсумки жнив: пшениця дала по 26, ячмінь — по 21 центнеру з гектара. Зеленоярці виконали контракт з державою: продали шістсот тонн зерна.

Вже завершили жнива або наближаються до цього ряд інших господарств. У цілому ж по Миколаївщині хліба скошено приблизно на половині площ. Пекуче сонце сприяє збиранню, але згубно позначається на врожаї. За деякими оцінками, недобір зерна через посуху може становити дев'ятсот тисяч тонн. Селяни розраховують пом'якшити негативні наслідки від стихії за рахунок післяжнивних посівів, але поки що природа не балує: дощі затримуються.

Держава подала допомогу районам, які потерпіли від посухи: виділила 135 мільярдів карбованців. Передбачається також надати господарствам-«погорільцям» відстрочку щодо повернення кредитів, платежів до пенсійного фонду, ряд інших заходів, здатних полегшити їх становище.

ХЛІБОРОБИ ПОЛТАВЩИНИ РОЗПОЧАЛИ ЗБИРАННЯ НОВОГО ВРОЖАЮ

Майже в усіх районах області вже скошено і обмолочено перші площі ранніх зернових і зернобобових культур. За повідомленнями з місць, нинішня врожайність становить у середньому близько 25 центнерів з гектара. Всього полтавські хлібороби на площі 596 тисяч гектарів розраховують намолотити 1.700 тисяч тонн зерна, що на 800 тисяч тонн менше, ніж торік.

Продиктовано в номер

Директору висловили довіру

Затяжну кризу переживає сьогодні колись одне із найперспективніших вугільних підприємств Донецька — шахта «Кіровська». Цього року середньомісячний вуглевидобуток упав порівняно з минулим роком на 1160 тонн, значно скоротилися обсяги проведення гірничих робіт тощо. Знизилися заробітки і — зашкутильгала виробнича і трудова дисципліна на підприємстві. Шахтарі схильні були звинувачувати в усіх бідах адміністрацію «Кіровської», тому й відбувся тут нещодавно референдум трудового колективу з питання довіри- не довіри до директора шахти. Відкинувши взаємні претензії і амбіції, вирішили, втім, висловити йому довіру.

З'явилися молоді художники

Їх більше 50, і вони талановиті. Подивитися на себе збоку й відчути, як тобі дивляться прямо в душу, — таке не кожному дано. Хіба що художникам, та й то вже відомим. А тут, в «Українському домі», у найпрестижнішій його галереї розгорнуто виставку понад 200 творів майже 50 художників, цьогорічних випускників Української академії мистецтва. Вже втретє надається можливість дипломникам художнього вузу заявити про себе голосно й привселюдно. В експозиції нинішнього року, як говорили на відкритті виставки, репрезентовано досить високий рівень зразків живопису, графіки, скульптури, творів театрально-декораційної майстерні. Вселяє надію, що цю планку піднімають саме молоді митці, перед якими, сподіваємося, відкривається яскравий творчий шлях.

Посуха на Волині

Протягом другої половини червня і на початку липня в області у зонах південного, і особливо північного Полісся, практично не було опадів, у той час як температура повітря сягала 26—32 градуси вище нуля. За словами заступника голови Волинського облвиконкому Віталія Заремби, за попередньою оцінкою спеціалістів, в області загинули посіви майже на 70 тисячах гектарів — 12,3 відсотка загальної площі. Очевидно, врожай зернових, картоплі та льону-довгунця втрачено на 50—60 відсотків. Майже відсутній травостій на 83 тисячах гектарів сінокосів та пасовищ. Для остаточної оцінки наслідків стихійного лиха та підготовки пропозицій щодо виходу із становища створено обласну і районні комісії.

Військова виправка — зі шкільної лави

З нового навчального року вперше в Україні відкриється Сумський військово-юридичний ліцей. Він готуватиме абітурієнтів до вступу у вищі навчальні заклади міністерств оборони, внутрішніх справ та служби безпеки України. Ліцеїсти (а серед них є дівчата) поглиблено вивчатимуть фізику, математику, право, історію, українську та англійську мови. Передбачено ознайомлення учнів зі специфікою роботи військової кафедри Сумського військово-інженерного інституту, відділів та служб УВС міста, прокуратури та суду.

Рибка з... машинобудівного

На Старокраматорському машинобудівному заводі нещодавно відкрито нове виробництво — рибокоптильний цех. Краматорці оцінили високу якість його продукції: протягом короткого часу її продано десятки тонн. Отож, авторитет марки відомого заводу не лише не постраждав, а й зріс. Та й зайва копійка сьогодні підприємству знадобиться.

І хворим полегшало

Подейкують, що дефіцит ліків в Улянівській центральній районній лікарні ліквідували завдяки зусиллям головного лікаря Валерія Михайлищука. Точніше, завдяки його особистим зв'язкам з головним лікарем Шванденського районного відділення Баварського Червоного Хреста Йозефом Циглородом, який керує громадською організацією «Чорнобильська ініціатива». Свого часу Валерій Іванович працював в Улянівській ЦРЛ лікарем, потім два роки навчався у Києві в аспірантурі. Там опанував французьку мову, зазнайомився з французькими й німецькими колегами. Ті оцінили професійну майстерність молодого медика, його порядність, надійність у роботі. І вирішили змінити методику надання гуманітарної допомоги, яку у вигляді одягу, продуктів, ліків надсилали до республік колишнього СРСР. Раніше вона надходила безадресно, що породжувало численні зловживання. Тепер німецькі благодійники обмежились надсиланням ліків цільовим призначенням — Улянівській ЦРЛ та Київському інституту нейрохірургії.

Валерій Іванович, якого представник Президента в районі Олександр Родік запросив два роки тому на посаду головного лікаря, зробив справжню революцію в управлінні лікувальним процесом у районі. Замість колишнього «єдиноначалля» запропонував нову структуру лікарняного самоуправління. Його заступники (а їх аж п'ятеро) взяли на себе всю відповідальність за основні напрями роботи — поліклінічне (амбулаторне) відділення, мережу дільничних лікувальних закладів, стаціонарне лікування, педіатрію та економіку. І хоча систему управління було демократизовано два роки тому, вона стала працювати чітко, без збоїв лише тепер: важко було подолати психологічний бар'єр, коли всі звикли ходити «під погоничем».

Звісно, не обійшлося й без істотної допомоги районної держадміністрації. Її керівнику особисто вдалося мобілізувати зусилля підприємств і господарств, щоб в складчину придбати дорогу установку ультразвукового дослідження — УЗД. Тепер в області мають такий досконалий апарат лише Улянівська ЦРЛ та обласна лікарня.

А ще дуже допомагає комп'ютеризація лікувально-діагностичної роботи. Колись встановлення точного діагнозу забирало ой скільки часу. А тепер комп'ютер видає необхідні дані за три хвилини завдяки тому, що для комп'ютера розроблено програму на найбільш поширені в районі хвороби. Допомогли в цьому київські фахівці. Є програма й на бухгалтерський облік, інші напрями роботи, що значно полегшує діяльність лікувальних закладів.

А що залишається робити головлікарю? Розподіляти гуманітарну допомогу, яка у вигляді дефіцитних ліків регулярно надходить від німецьких друзів? Ні, цим займається спеціальна комісія з 12 чоловік (до якої входять усі заступники). Досі ще не було випадку якихось порушень. А головний лікар займається іншим: співпрацює із зарубіжними колегами, вишукує можливості більше допомогти мешканцям району. А за чітким розподілом допомоги пильнують його заступники, які повністю перебрали на себе повсякденні головлікарські обов'язки. Всюди п[о]рядок, чіткість, відповідальність. Можливо, тому й дефіциту немає.

Владислав ШЕВЧЕНКО,
керівник прес-центру Кіровоградської облдержадміністрації.
Микола ВОЛОК.
Кіровоградська область.

Забули люди, що гуртом легше

Закрив свою профспілкову організацію колектив Житомирського заводу «Агромаш». Спершу члени профспілки перестали платити внески. Потім звільнили з посади голову профкому: заробляє, мовляв, багато, а віддачі — ніякої. Призначили виконуючого обов'язки. Але що «виконувать», коли члени колективу вийшли з профспілки? Зібрались і ліквідували організацію. Мотивують це рішення так. Генеральна тарифна угода, укладена торік між урядом і профспілками, нікуди не годиться, на нинішній рік мали укласти нову, але її досі немає, то навіщо платити внески на утримання чиновників?

Голова Житомирського міськкому профспілки працівників АПК Іван Грищук прокоментував цей факт таким чином:

— Хіба на Заході люди дурніші, що в профспілки об'єднуються? Чи знають агромашівці, хто під час приватизації може стати власником заводу і як доведеться відстоювати свої права? А хто тепер захистить від несправедливого звільнення чи покарання, відстоюватиме інтереси робітників при укладенні колективного договору? Якщо був поганий голова профкому, треба було просто обрати іншого...

Олексій КАВУН.
Житомир.

Косарі виходять до зорі

Щедре літнє сонце пришвидшило дозрівання трав на угіддях селянської спілки «Карпати» Сторожинецького району. А це зобов'язує місцевих трударів нарощувати темпи косовиці, оскільки день у день стеблостій старіє і якісного сіна з нього не одержиш. Тож усе працездатне населення вийшло на лісові царинки, піднялося в полонини, аби не згайнувати моменту.

Оскільки угіддя господарства переважно гористі, багато площ доводиться викошувати вручну. Але люди не підводять — перший укіс уже фактично знято.

Погода дозволяє сушити сіно без застосування електровентилювання, а це неабияка економія струму.

Певну частку різнотрав'я буде пущено під сінаж.

Спілка за виконану роботу розраховується з селянами дещицею сіна. І тому вони охоче беруться за коси.

За даними обласного управління сільського господарства, Буковина успішно заготовляє корми першого укосу. Головна ставка при цьому робиться на сіно. Адже воно є незамінною поживою для дійної череди.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

Подарунок міліції, операм, і не тільки

У працівників міліції Хмельницького — добра новина. Для них створено спортивний комплекс: великий зал, обладнаний новітніми фізкультурними тренажерами, різноманітні методичні кабінети, три сауни.

На відкритті спорткомплексу господарів щиро привітали міністр внутрішніх справ України генерал Андрій Василишин, голова Хмельницької обласної Ради народних депутатів Євген Гусельников, мер міста Михайло Чекман. За традицією приміщення освятив єпископ Хмельницький і Шепетівський владика Антоній.

Відкриття комплексу стало доброю новиною не лише для міліції, бо в ньому зможуть вправлятися й усі хмельничани.

Людмила КСЬОНДЗ.
Хмельницька область.

«Закон і кордон України треба поважати», —

заявив директор одного з акціонерних товариств Москви громадянин Б. після арешту в Запорізькому аеропорту співробітниками Служби безпеки України.

Приводом до затримання стало те[,] що Б. не вказав у митній деклара[ції] про наявну в нього валюту. Коли під час догляду багажу виявили в газетному згортку серед особистих речей й вилучили пачки доларів США — 140 тисяч, він спромігся лише вимовити: «Так, мужики, такої суми я ще не втрачав».

Володимир ДУПАК.
Запоріжжя.

Більше б таких «Джерел»

Ідея народилась в Ужгородській середній школі № 6, багато вихованців якої захоплюються поезією та українською прозою, народною творчістю, самі пробують писати... Доробки 18 з них й було відібрано та видруковано видавництвом «Карпати» окремою збіркою «Джерело». І хоча авторам лише 11—17 років, з їх по-дитячому щирих віршів, казок, шкільних замальовок на читача віє справжньою любов'ю до рідного краю, переживаннями за його сьогодення, філософськими тривогами за майбутнє. 18 яскравих обдарувань, виплеканих членом Спілки письменників України Христиною Керитою, мають усі підстави перерости поки що з маленького, але напрочуд щирого «джерельця» у велику ріку, що наснажуватиме, можливо, не одне покоління.

Микола ГОРВАТ.
Ужгород.

Передовсім про національну безпеку

Актуальне інтерв'ю

Нещодавно у Вашингтоні відбулася зустріч парламентських делегацій України, США та Росії. Про роботу цього форуму кореспондентові «ГУ» розповів член Комісії Верховної Ради у закордонних справах та зв'язках з СНД Володимир МАРЧЕНКО.

— Під час зустрічі, яка проводилася за ініціативою американських недержавних структур, розглядалося три основних питання: національної безпеки, економічних реформ, міжнародних відносин. Дискусії відбувалися в приміщенні конгресу Сполучених Штатів. Українську делегацію очолював глава парламентської комісії з питань оборони і державної безпеки Володимир Мухін, а до її складу, окрім мене, входила заступник голови Комісії Верховної Ради з питань економічної політики і управління народним господарством Олександра Кужель. Багато бесід відбувалося поза офіційною програмою форуму. Наприклад, деякі проблеми оборони і безпеки детальніше обговорювалися в Пентагоні. Володимир Мухін зустрічався в Білому домі з представниками адміністрації США. Саме там американська сторона заявила про готовність ширшого фінансування програм в Україні і називала суму до п'яти мільярдів доларів.

Під час дискусій парламентаріїв трьох країн важливе місце посідали проблеми національної безпеки. Це питання, зважаючи на те, що наша країна стала на шлях ядерного роззброєння, для нас першочергове. Члени делегації наголошували, що нині Україна не може себе забезпечити звичайними озброєннями, еквівалентними ядерній потузі, тому розраховує на гарантії своєї безпеки не тільки від держав, які підписали відому Тристоронню заяву, а й інших країн, які мають ядерну зброю. На нашу думку, це не тільки стабілізує становище у світі. Приклад України має спонукати ядерні держави рано чи пізно також позбутися величезних смертоносних арсеналів.

— Як реагували російська та американська сторони на цю пропозицію?

— До нашої думки прислухалися. На мій погляд, у ядерному роззброєнні зацікавлені як Москва, так і Вашингтон. Їхній бюджет нині під тиском серйозного тягаря. Російська делегація, наприклад, порушувала питання про необхідність домовленостей між Білим домом та Кремлем щодо рівнів та кількості ядерної зброї, якими вони володітимуть у перспективі.

А ми, з свого боку, наголошували, що Україна прагне робити все можливе для зміцнення безпеки на континенті. Здається, нам вдалося переконати американських колег у тому, що, допомагаючи нині Україні, вони інвестують кошти в стабільне майбутнє. Відомо, що ми змушені часто самі нести важку ношу. Адже щодо знищення ядерної зброї, то під деякі програми досі навіть не розроблено технології. Значна частина бюджету України іде на подолання наслідків аварії на ЧАЕС. Разом з тим ми підкреслювали, що наша держава намагається здійснити економічні перетворення і зі шляху реформ не зійде.

— У нашій країні нині новий розклад політичних сил. Чи були сумніви у представників інших делегацій щодо подальшого проведення ринкових реформ на українській землі та незмінності зовнішньополітичного курсу України?

— Деякі сумніви висловлювалися в американській пресі. Наприклад, побоювання, чи не повернеться український уряд до адміністративного управління економікою і чи не відмовиться від ринкових методів реформ. Проте ми наголошували, що повернення назад не буде. Зокрема, глава парламенту Олександр Мороз ратує за перетворення, але з урахуванням помилок, що їх було допущено раніше. Україна також буде чітко дотримуватися досягнутих міжнародних домовленостей.

Важливо, що членам української делегації вдалося безпосередньо всебічно поінформувати колег з США та Росії щодо багатьох нагальних проблем. Відбулися також зустрічі з журналістами газет «Вашингтон пост» і «Вашингтон таймс».

— Чи планується наступна така тристороння зустріч?

— Учасники форуму відзначили, що переговори у Вашингтоні були дуже корисні. Глава української делегації запропонував продовжити цей діалог восени у Києві

— Дякую за бесіду.

Інтерв'ю провів
Тарас ПЕТРІВ.

Фотофакт

Рибачать і люди, і птахи

На знімку: *на Чукотці йде на нерест червона риба. Люди беруть відгули, відпустки, рибачать навіть уночі, щоб не згаяти ці довгоочікувані дні. Недовго триває путина, що годує мешканців Чукотки цілий рік.*

Фото ІТАР-ТАРС.

Річниці

На волю вийдуть не всі

Амністію, приурочену першій річниці Конституції Киргизстану, одержать близько шести тисяч ув'язнених.

Амністія розповсюджується на тих, хто не скоював значних й тяжких злочинів, розбою, крадіжок у великих розмірах. Серед щасливчиків — неповнолітні, жінки, чоловіки за 60 років, а також ті, які проходили службу в складі діючої армії, інваліди першої та другої груп, хворі на тяжкі форми туберкульозу.

Закон про амністію діятиме протягом шести місяців.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Співробітництво

Досвід запозичують судді

У Будапешті відбулись переговори між делегаціями Верховних судів України та Угорщини. Колеги обмінялись інформацією щодо діяльності судової системи в обох країнах, розповіли про шляхи її реформування. В Міністерстві юстиції представники України ознайомилися з правотворчою роботою установи. Члени делегації відвідали також обласний суд у м. Веспрем.

Угорській стороні запропоновано укласти двосторонню угоду про правову допомогу.

Микола ГОРВАТ.

З «гарячих» точок

Терор проти присутності російських військ

Невідомі особи здійснили напад на авіаполк групи російських прикордонних військ, розташований у столиці Таджикистану — Душанбе. Серед білого дня вони відкрили вогонь із стрілецької зброї по майданчику полкових вертольотів. Залпами у відповідь російські військовики змусили нападників замовкнути. Жертв та ушкоджень немає. Згідно з інформацією прес-центру Міністерства закордонних справ, одного з нападників затримано. Військові джерела інформацію про затримання не підтверджують.

Інцидент у Душанбинському аеропорту спостерігачі пов'язують з серією акцій, спрямованих проти російських військовиків та їх присутності в Таджикистані.

Останні три тижні постріли в їхній бік стали майже звичайним явищем. Загинуло в цей період 7 солдатів і офіцерів — громадян Росії.

Військове командування звинувачує у розв'язанні терору радикальну таджицьку опозицію. Зокрема, генерал-лейтенант Анатолій Чучулін, командувач групи прикордонних військ, стверджує, що опозиція в такий спосіб хотіла б створити скрутні умови для його колег у Таджикистані і водночас викликати хвилю невдоволення серед солдатських матерів Росії.

В інтерв'ю для програми новин «Останкіно» посол Росії в Таджикистані Мечислав Сенкевич знову попередив, що його країна не сидітиме склавши руки, коли йдеться про терор щодо російських громадян.

Деякі заходи безпеки вже вжиті, як-от поява патрульних бетеерів на вулицях Душанбе та видача табельної зброї усім військовикам.

Можливо, як засіб протидії терору, республіканська влада спробує утворити військові суди. Питання про це обговорювалось на засіданні Президії Верховної Ради Таджикистану. Про деталі проекту повідомлень не надійшло. Прибічник опозиції, який попросив не називати його ім'я, сказав, що ідея військових судів запозичена з афганського досвіду. В Афганістані на певному етапі так званої квітневої революції теж утворили щось схоже, однак афганські революційні суди не врятували кабульський режим від падіння. Розвиток подій у Таджикистані, сказав співрозмовник, нагадує йому те, що свого часу він на власні очі спостерігав у сусідів.

Юрій КУШКО.

Душанбе.

Продиктовано в номер

На шляху до Ради Європи

Минулого тижня в Страсбурзі в штаб-квартирі Ради Європи відбулися консультації в рамках політичного діалогу між Україною і Радою Європи. В ході консультацій заступник міністра закордонних справ України Борис Тарасюк зустрівся з новообраним секретарем цієї впливової європейської організації Данієлем Таршисом. У ході зустрічі обговорювали практичні кроки з боку України і Ради Європи в напрямі підготовки до вступу країни в цю організацію.

Заступник глави зовнішньополітичного відомства мав також зустріч у Комітеті Міністрів РЄ з послами 32 країн — членів Ради, в ході якої він ознайомив присутніх з практичними кроками Верховної Ради та уряду України в будівництві демократичної держави із соціально орієнтованою ринковою економікою, з результатами президентських виборів. На загальну думку, на сьогодні не існує серйозних перешкод для позитивного розгляду найближчим часом питання щодо вступу України до Ради Європи.

Кордон на потрійному замку

Підсумком двотижневого візиту до Таджикистану головкому прикордонних військ РФ генерал-полковника О. Ніколаєва стало підписання угоди між Російською Федерацією, Таджикистаном та Узбекистаном про співробітництво в охороні південних кордонів СНД. Окрім цього, досягнуто угоди урядів Росії і Республіки Таджикистан про міждержавні військові перевезення в інтересах охорони зовнішніх кордонів СНД.

Виступаючи на прес-конференції, Ніколаєв заявив, що обидва документи слугують інтересам як Російської Федерації, так і республік Центральної Азії й сприятимуть зміцненню південних кордонів СНД. Відповідаючи на питання щодо обстановки на таджицько-афганському кордоні, Ніколаєв назвав її дуже складною і поки що далекою від стабілізації. На його думку, конфлікт можна розв'язати лише політичним шляхом.

Переважають торговельні питання

До Делі з офіційним візитом прибув заступник прем'єра Держради КНР, міністр закордонних справ Цянь Цичень. Він проведе зустрічі з прем'єр-міністром республіки Нарасімха Рао, з міністром торгівлі П. Мукерджі. Як очікують, буде підписано ряд двосторонніх документів, у тому числі угоду про уникнення подвійного оподаткування в торгівлі між двома державами, а також про співробітництво в банківській галузі.

Бутрос Галі не вагається

Генеральний секретар ООН Бутрос Галі рекомендував Раді Безпеки санкціонувати військову інтервенцію в Гаїті для наведення там порядку й повернення до влади вигнаного Президента Аристида. Про це йдеться в доповіді генерального секретаря ООН «Про місію ООН в Гаїті». Бутрос Галі пропонує направити до Гаїті експедиційний корпус загальною чисельністю близько 16 тисяч військовиків.

Формується уряд Угорщини

Новим прем'єр-міністром Угорщини став лідер Соціалістичної партії Дьюла Хорн. На пленарному засіданні Державних Зборів депутати 265 голосами проти 93 висловили довіру запропонованій Д. Хорном урядовій програмі, йому особисто, а також сформованому Угорською соціалістичною партією і Союзом вільних демократів коаліційному кабінетові міністрів.

Нова спроба мирного врегулювання

Усі фракції та угруповання Афганістану визнали: немає і не може бути военного розв'язання проблем, що стоять перед країною. Вони дали згоду на створення підготовчого комітету для початку міжафганського мирного процесу. Про це заявив в Ісламабаді генеральний секретар Організації Ісламська конференція Х. Алгабід — глава миротворчої місії ОІК, котра перебувала в Афганістані. Декілька фракцій вже назвали імена своїх делегатів до підготовчого комітету, сказав Х. Алгабід, інші збираються зробити це найближчим часом. Завдання цього органу — забезпечити умови для залучення до мирного процесу всіх зацікавлених афганських сторін.

За повідомленнями наших власних кореспондентів і зарубіжних інформагентств.

Колонка власкора

Вогонь, але — рятівний

У селі Ремель Рівненського району, під час минулої війни дотла спаленому фашистами, знову спалахнув вогонь. Але цього разу — довгоочікуваний і жаданий: до селян прийшов газ. За кілька років, відколи колективне господарство очолив Павло Сулковський, тут попри економічні негаразди багато зроблено. Зокрема, не лише газ прийшов, а й асфальтівку прокладено. Ведеться велике будівництво.

Односельці висунули Павла Сулковського кандидатом на голову районної Ради. Разом з Віктором Шкуратюком він вийшов до наступного туру виборів.

Відкрито діагностичний центр

Нарешті відкрито. А до цього точилася довга й запекла боротьба між громадськістю Рівного і профспілками — останні ніяк не бажали полишати м'яко вистелені і дорого умебльовані приміщення так званих профспілкових курсів.

Відкриваючи сучасний, добре обладнаний медичний заклад, стрічку перерізали колишній глава державної адміністрації, а нині — голова обласної Ради Роман Василишин і начальник облздороввідділу Анатолій Щербатий. Новітня діагностична апаратура, аналогів якій, можливо, і не знайти в Україні, служитиме зміцненню здоров'я мешканців Рівного та області, насамперед одержать допомогу «чорнобильці».

Чи буде в Рівному Мороз?

Мається на увазі — на посаді мера. Мабуть, про жодного з претендентів на цю посаду не писала преса стільки, скільки про голову міської Ради й управи Володимира Мороза — у зв'язку то з досить дивним перенесенням міського ринку, то з перенесенням пам'ятника Кузнєцову, то з невдалими пошуками місця для пам'ятника Тарасу Шевченку... Одні ганили, інші — навпаки. Через те за першим заходом мешканці Рівного не визначилися, кому віддати управлінські віжки: два Володимири — Мороз і Ворочук — позмагаються у наступному турі.

«Край наш у назвах»

— так названо нове монографічне дослідження відомого не тільки в області топоніміста Ярослава Пури, яке щойно побачило світ. На жаль, така потрібна книжка вийшла не найкращим друком і мізерним тиражем. А її чекають у бібліотеках шкіл і вузів, у музеях.

Хотів зламати собі руку...

До такого «прийому», аби не йти в армію, вдався недавно юнак з Костополя Ярослав К. Заклав руку між дошки лави, але, мабуть, не вистачило волі. Проте разом з коханою здогадалися «швидку допомогу» викликати. Свідки викрили брехню, і «потерпілий», який нібито впав з другого поверху, служитиме. Можливо, що й у десантниках...

Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Рівненська область.

Обговорюємо проект Кримінального кодексу

Кримінальну відповідальність за чинним законом несуть лише громадяни (фізичні особи). Вона не поширюється на підприємства та організації (юридичні особи). Так було і поки що залишається.

Але нині, коли розробляється новий Кримінальний кодекс України, відповідь на це питання не така вже однозначна. І ось чому...

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ:

ТАК

В умовах ринкової економіки, особливо на перших етапах її становлення, окремі підприємницькі, господарські структури, не завжди дотримуючись законодавства, приймають такі економічні рішення, що завдають значної шкоди інтересам окремих громадян і суспільству в цілому. Їх діяльність часто містить у собі підвищену небезпеку. Нерідко ці структури керуються не інтересами держави і суспільства, а корисливими інтересами власної корпорації. Трапляється, що вони взагалі здійснюють свою діяльність на межі кримінального бізнесу.

У зв'язку з цим виникає питання про необхідність і доцільність встановлення кримінальної відповідальності юридичних осіб — певна річ, за наявності підстав, вказаних у законі. На нашу думку, така відповідальність має бути передбачена у новому Кримінальному кодексі України.

Інститут кримінальної відповідальності юридичних осіб є в законодавстві багатьох зарубіжних країн. Він є, наприклад, у зразковому кримінальному кодексі США і конкретизується в законодавстві окремих штатів. Кримінальну відповідальність юридичних осіб встановлено законом Франції від 22 червня 1992 року, відповідно до якого внесено зміни в основні положення Кримінального кодексу 1810 року. Навіть у Китаї в 1988 році введено кримінальну відповідальність юридичних осіб. Можливість і необхідність встановлення кримінальної відповідальності юридичних осіб зафіксовано у рішеннях VI (Рим, 1953 р.) та VII (Афіни, 1957 р.) Міжнародних конгресів криміналістів.

Законодавче встановлення кримінальної відповідальності юридичних осіб має суттєве загальнопревентивне (загальнопопереджувальне) значення. Сам факт визнання діяльності корпорації винною тягне за собою її моральний осуд, що в кінцевому підсумку призводить до втрати довіри до неї у її кредиторів, втрати клієнтів, бойкоту її товарів, позбавлення державних замовлень. Завдяки цьому виникають підстави для офіційного розслідування діяльності даної корпорації, що сприяє викриттю злочинної діяльності її керівників. Поряд з кримінальною відповідальністю корпорацій не виключається кримінальна відповідальність фізичних осіб — керівників корпорації, її представників за ці ж злочини, а також за інші їх діяння, що містять ознаки інших складів злочинів (наприклад, хабар).

На сьогодні у країні підготовлено два проекти нового Кримінального кодексу. В одному з них, розробленому комісією Кабінету міністрів, про кримінальну відповідальність юридичних осіб не згадується. В другому (це проект Комісії Верховної Ради з питань правопорядку та боротьби зі злочинністю) — ідея такої відповідальності юридичних осіб знайшла підтримку.

Проте багато положень останнього проекту, що стосуються обговорюваного питання, вимагають, на наш погляд, серйозних доповнень та змін.

По-перше, по суті не сформульовано підстави кримінальної відповідальності юридичних осіб.

По-друге, суб'єктом кримінальної відповідальності може бути кожна юридична особа. Таке надто широке розуміння суб'єкта кримінальної відповідальності з числа юридичних осіб неприпустиме. До такої відповідальності належить притягувати лише ті юридичні особи, які створюються і функціонують в економіко-господарській сфері, у сфері бізнесу. Ні державно-управлінські чи профспілкові, ні політичні партії, ні юридичні особи в інших сферах діяльності не можуть бути такими суб'єктами.

По-третє, у зазначеному проекті кримінальна відповідальність юридичних осіб передбачається за значно більшу кількість злочинів. Серед них зазначено, наприклад, убивство, утягнення в проституцію, організація кубел для споживання наркотичних речовин або розпусти, порушення таємниці сповіді, сплюження пам'яті померлих у місцях поховань та десятки інших складів злочинів, суб'єктами яких насправді можуть бути лише фізичні особи. Гадаємо, що коло злочинів, за здійснення яких можуть нести відповідальність юридичні особи, слід розумно звузити. До них треба віднести в основному особливо тяжкі економічні, господарські та екологічні злочини.

По-четверте, визнання юридичної особи, як записано у проекті, «злочинною організацією» абсолютно неприйнятне. Мимоволі виникають асоціації зі злочинними організаціями, про які говориться у міжнародному кримінальному законодавстві про злочини проти світу і людства. Та не лише термін невдалий. Його законодавче визнання може мати небажані наслідки. Така правова конструкція може бути використана в конкурентному і навіть політичному протиборстві.

По-п'яте, у проекті кодексу нема необхідного переліку покарань винних юридичних осіб. Вважаємо, до таких покарань слід віднести: штраф, накладання обов'язку відшкодувати заподіяну шкоду, заборона протягом певного часу здійснювати безпосередньо або опосередковано певний вид виробничої діяльності, вилучення з ринкового обігу певної продукції винного підприємства, вилучення частини його прибутку, спеціальна конфіскація, встановлення підвищеного контролю за господарською діяльністю юридичних осіб, його ліквідація, повідомлення через засоби масової інформації про факт засудження юридичної особи.

Тенденції розвитку правової системи України, які намітилися, дають усі підстави гадати, що питання про кримінальну відповідальність юридичних осіб знайде своє правильне розв'язання з урахуванням світового законотворчого досвіду і реалій, що склалися в нашій країні.

Іван ДАНЬШИН,
доктор юридичних наук, професор Української державної юридичної академії, член-кореспондент АПН України.

НІ

Проблема відповідальності привертає загальну увагу теоретиків і практиків майже всіх гуманітарних наук від філософії до права.

Однак прагматичний підхід у вивченні юридичного механізму відповідальності поза соціальними цінностями відповідальності та її регулювальних можливостей неминуче спричинює кризу не лише у теорії права, а й у правотворчій та правозастосувальній діяльності, справляє певний негативний вплив на якість правових актів, що приймаються, та їх реалізацію у сфері суспільних правовідносин.

Одним із прикладів прагматичного підходу у правотворенні, на наш погляд, є норма проекту Кримінального кодексу України, яка встановлює кримінальну відповідальність юридичних осіб за злочини, що здійснюються їх керівниками, суб'єктами котрих можуть бути лише фізичні особи. Було б украй аморально визнати юридичну особу (у тому числі й суспільну організацію, політичну партію) «злочинною організацією» за конкретні злочини, здійснені їх керівниками в будь-якій сфері суспільного (політичного, економічного, господарського, екологічного) життя, навіть якщо вони мають корпоративний характер.

Притягання юридичних осіб до кримінальної відповідальності мимоволі порушує ряд питань.

По-перше, чи не послужить це грунтом для ухиляння керівників підприємств і різноманітних структур, незалежно від форми власності, від якої б там не було юридичної відповідальності? Адже в разі притягнення юридичної особи до кримінальної відповідальності держава та суспільство отримують задоволення у вигляді настання неприємних наслідків для юридичної особи; отже, з винної службової особи держава може і не спитати, оскільки державні інтереси вже знайшли свій захист. У той же час, якщо юридична особа притягається до цивільно-правової чи адміністративної відповідальності, виникає регресивне зобов'язання винної фізичної особи відшкодувати заподіяні збитки або це тягне за собою матеріальну відповідальність службової особи. Сумніви такого роду небезпідставні, оскільки спроби відвести од відповідальності службових осіб і керівників різних структур у загальнодержавному масштабі вже робилися раніше і небезуспішно (нереагування державних органів на листи та скарги громадян без підпису, введення плати за звертання в державні органи та ін.).

По-друге, чи не буде це способом обмеження прав громадських та політичних організацій, що виступають як юридичні особи? Визнання їх винними у кримінальному порядку тягне за собою обмеження прав і свобод громадян, які є членами цих організацій.

По-третє, ринкові відносини у країні практично ще не склалися, а притягнення підприємницької чи комерційної структури як юридичної особи до кримінальної відповідальності може призвести до згортання економічних перетворень, що так і не почалися, до використання закону в конкурентній боротьбі, оголошення підприємства злочинним і тим самим непотрібним державі та шкідливим для його інтересів. Спільна діяльність людей сама по собі, до певної міри, є джерелом відповідальності її учасників, а будь-які дії чи бездіяльність, урегульовані нормами права, здійснюються конкретними людьми, фізичними особами, які і мають нести певну юридичну, а тим більше кримінальну відповідальність.

Кримінальна відповідальність як найбільш гостра форма правового реагування настає за злочин — діяння винне. Таким чином, вина юридичної особи видається штучною побудовою в понятійному апараті складу злочину. Вина як суб'єктивний бік складу злочину характеризується наявністю в особи відповідного психічного ставлення (свідомості та волі) до вчиненого ним діяння чи бездіяльності. Це, на наш погляд, визначає, що суб'єктом кримінального злочину, а отже — і кримінальної відповідальності, може бути лише фізична особа, яка здатна усвідомлювати свої дії та керувати ними.

Встановлення в законі кримінальної відповідальності юридичних осіб лише з метою загальнопревентивного значення видається недоцільним, оскільки у законі й без цього є значна кількість норм, що мають попереджувальний характер, наприклад: відмова у прийнятті на роботу вагітної жінки; переслідування громадян за критику та ін., які не працюють, а в регульованих стосунках на практиці вишукуються усі можливі способи, методи і прийоми ухилення від виконання приписів норми.

Виходячи з викладеного, ми вважаємо, що притягнення юридичних осіб до кримінальної відповідальності ні з політичної, ні з соціальної, тим більше з юридичної позиції не виправдане.

Зарубіжна ж практика притягнення до кримінальної відповідальності юридичної особи для нас може мати швидше за все рекомендаційний характер. До того ж, в історії розвитку суспільства суб'єктом злочину визнавалися не лише люди, а і тварини, і предмети.

Едуард ДЕМСЬКИЙ,
кандидат юридичних наук, доцент Української академії внутрішніх справ, полковник міліції.

ІНФОРМАЦІЯ

про проведення некомерційного продажу державного пакета акцій Акціонерного товариства відкритого типу «Українські ювеліри» за кошти

Повна назва Акціонерне товариство відкритого типу «Українські ювеліри»

Код за ЗКПО 00227229

Адреса: 252039, м.Київ, вул.Голосіївська, 17

Регіональне відділення Фонду державного майна України по Киеву пропонує до продажу частку державного паю в майні акціонерного товариства «Українські ювеліри» в кількості: 30175797 акцій за кошти.

Індексована номінальна вартість акцій — 100 тис.крб.

Умови конкурсу

1. Участь у конкурсі беруть особи, визнані покупцями згідно зі статтею 8 Закону України «Про приватизацію майна державних підприємств».

2. Покупець не має права перепродажу пакета акцій (частини пакета) іншим юридичним та фізичним особам, що визначені в п. 1 зі збереженням умов, на яких було придбано пакет акцій.

3. Покупець повинен виконувати вимоги установчих документів АТ «Українські ювеліри».

4. Покупець повинен у бізнес-плані:

— внести пропозиції щодо перспективи розвитку заводу, підвищення художнього рівня виробів, що виготовляються.

5. Покупець повинен протягом 1-го місяця після придбання пакета акцій внести до фонду технічного розвитку підприємства 126500000 тис.крб.

Зберігати профіль роботи підприємства на весь строк існування підприємства.

Зберегти наявні робочі місця.

6. Покупець повинен викупити весь пакет акцій.

Початкова ціна продажу пакета акцій — 30175797 тис.крб.

Засоби платежу — кошти.

Характеристика об'єкта

Середньоспискова кількість працівників — 711 чол.
Балансовий прибуток — 15590926 тис.крб. за 1993 р.
Заборгованість на 1.01.94 р.:
дебіторська — 9561301 тис.крб.,
кредиторська — 5028652 тис.крб.

Обсяг виробництва за 11 місяців 1993 р. — 40417 млн.крб.

Площа земельної ділянки — 14246 м^2.

Основні види продукції — вироби з дорогоцінних металів з коштовним і напівкоштовним камінням.

Ознайомитись з об'єктом та отримати докладну інформацію можна за адресою: 252039, м.Київ, вул.Голосіївська, 17, тел. 264-22-06.

Для участі в конкурсі покупець подає в запечатаному конверті з позначкою «На конкурс Акціонерного товариства «Українські ювеліри»:

— заяву на придбання пакета акцій за встановленою формою;
— копію платіжних доручень про сплату реєстраційного внеску й застави;
— декларацію про статутний фонд (для юридичних осіб);
— договір про спільну діяльність (для товариства покупців);
— декларацію про розподіл доходу;
— нотаріально засвідчені копії установчих документів підприємства;
— зобов'язання покупця щодо виконання умов конкурсу.

Заяви надсилати на адресу

254070, м.Київ, вул.Сагайдачного, 17, регіональне відділення фонду державного майна України по Киеву, тел. 417-07-73.

Заяви приймаються протягом місяця з дня публікації цієї інформації.

Конкурс буде проведено через сім днів після закінчення строку приймання заяв за адресою:

254070, м.Київ, вул.Сагайдачного, 17.

Регіональне відділення Фонду державного майна України по Киеву.

Реєстраційний внесок у розмірі мінімальної заробітної плати й застава в розмірі 10% від початкової ціни продажу (за окремими платіжними дорученнями) вноситься на рахунок № 090001 в ОПЕРУ Промінвестбанку м.Киева, МФО 300012 не пізніше, як за сім днів до початку конкурсу.

Голова комісії В.Ф. Збуржинський.

Арбитражный суд Донецкой области (340105, г.Донецк, бульвар Пушкина, 34) возбудил дело 97/5-21 от 06.06.94 о признании Акционерного общества «Инвестиционно-трастовая фирма «Тракор-Сеньюритиз» банкротом.

Акционерное общество «Инвестиционно-трастовая фирма «Тракор-Сеньюритиз»: 340050, г.Донецк, ул.Октября, 16.

Расчетный счет 2467109 в АК ПИБ г. Донецка, МФО 334635.

Особистості

РОЗСТРІЛЯНИЙ ТАЛАНТ

В історії духовної культури ми знаємо небагато імен, посланих нам Богом, які спалахують, а потім щезають, як комети. Або ж з вини долі, або злої волі людей. Про таку «зірку», що засвітилася на небосхилі музичної культури України 20-х років, талановиту й разом з тим безталанну співачку Марію Шекун-Коломийченко сьогоднішня розповідь.

У ЇЇ ЖИТТЄПИСІ багато нез'ясованого, а часом і заплутаного. Знаємо тільки, що Марія Феофанівна Шекун народилася 1892 року (за іншими даними — 1893, 1889) в Єлисаветграді (нині — Кіровоград). Невдовзі сім'я переїжджає до Ніжина на Чернігівщину, де майбутня співачка працює в самодіяльних театральних колективах, бере участь в аматорських концертах. Там вона зустрічається з Марією Заньковецькою — першим вокальним педагогом, який спрямував її на шлях українського мистецтва й переконав у потребі серйозно навчатися співу.

1913 року Марія Шекун вступає до Московського філармонійного училища (клас Д.Донського), а невдовзі переходить до Московської консерваторії, де навчається у видатного італійського педагога У.Мазетті. Поринає в музичне життя Москви, зокрема, виступає в концертах українського музично-драматичного товариства «Кобзар», яке остаточно спрямовує її на шлях служіння мистецтву і... знайомить з майбутнім чоловіком. Вона одружується з відомим українським громадсько-культурним діячем Федором Коломийченком і з того часу виступає уже під подвійним прізвищем.

1917 року, по закінченні консерваторії виїжджає на два роки до Італії. Її ім'я стає відоме за кордоном. По закінченні навчання отримує ряд ангажементів оперних театрів Італії та інших країн, але відкидає їх, бо повертається додому. Після гастролей в Італії, Австрії та Польщі приїздить в Україну, яка після Жовтневого перевороту збирає всі свої таланти. Дорогою зупиняється в Стрию, де зустрічається з відомим українським композитором Остапом Нижанківським, бере в нього уроки співу та вивчає український репертуар. Після трагічної загибелі композитора, убитого білополяками, два роки гастролює з концертами по Галичині переважно з українським репертуаром.

1921 року співачка прибуває до Харкова, тодішньої столиці України. Харків розпізнає в ній неперерсічний дар. Ось що писала газета «Комуніст»: «Українська драма мала Марію Заньковецьку, і вона створила цю драму... Тепер ми маємо Марію Шекун, і сміливо можемо сказати, що українська музика, українська опера буде створена цією артисткою».

До створення власної національної опери України була ще не готова, і Марія Феофанівна вирішила присвятити себе концертно-камерному виконавству, якого теж в Україні не було. До цього співачку схиляли й керівні органи Радянської України. Треба зазначити, що мистецтво Шекун-Коломийченко високо цінували в Наркомпросі. Вона була чи не єдиною серед митців, яких звільнили від будь-яких податків.

По суті, М.Шекун-Коломийченко була першою професійною українською концертно-камерною співачкою. З ініціативи Головполітпросвіти вона гастролює по Україні. Співає в Харкові, Києві, Одесі, Херсоні, Житомирі, на Донбасі. Її концертам передували короткі кваліфіковані лекції музикознавців.

Відомий піаніст і музичний діяч Михайло Казневський, який восени 1924 року мав щастя акомпанувати їй на кількох концертах в Одесі, писав: «Співачка великого масштабу, дуже музикальна, емоційна, з доброю дикцією. Її голос я визначив би як лірико-драматичне сопрано красивого тембру великого діапазону з вільними верхніми нотами (до, до-дієз) і соковитими звучними в нижньому регістрі».

Вона виконувала майже весь відомий на той час український класичний репертуар та народні пісні. Це насамперед романси М.Лисенка, К.Стеценка, Я.Степового, П.Сениці, П.Січинського, Л.Ревуцького. Велику популярність у її виконанні мала знаменита пісня Богдана Лепкого «Чуєш, брате мій». Вона підтримує дружні стосунки з багатьма композиторами, листується з ними. І, звичайно, виконує арії з опер Дж.Верді, Дж.Пуччіні, Дж.Перголезі, А.Понткієллі, П.Чайковського, М.Римського-Корсакова, причому мовою оригіналу. А, скажімо, хабанеру з опери Бізе «Кармен» — у власному перекладі. 1925 року вона вперше концертує в Москві. «Заслуга співачки М.Ф.Шекун-Коломийченко, — пише «Правда», — що вона знайомить нас з кращими творами чистої української музики... Співачці особливо вдаються народні пісні та романси». А 1926 року після двадцяти тріумфальних концертів у Харкові протягом кількох місяців блискуче виступає на Кубані, Північному Кавказі, в Ростові. Невдовзі вперше прибуває до Севастополя. «Публіка, яка заповнила зал міськради, з самого початку концерту зрозуміла, що має справу з великою артисткою. Великої сили й краси голос співачки володів численною аудиторією. Вечір пройшов з великим успіхом», — писала газета «Маяк Коммуны». 1927 року, після знаменитого концерту в Києві, вона виїжджає на гостинні запросини до Ленінграда, де дає 15 концертів. А наступного 1928 року з аншлагами виступає в Білорусі.

Тяжка недуга, запалення легенів, поступово гальмує активну концертну діяльність. Вона виступає все рідше і переважно в Україні. 1929 року співачка ще здійснює велике концертне турне по Закавказзю (на жаль, останнє), в тому числі в Тифліс та Баку. «Як співачка, — пише «Заря Востока», — М.Шекун-Коломийченко володіє надзвичайними голосовими даними (звучне лірико-драматичне сопрано). Інтерпретація виразна й пройнята великим почуттям стилю». Цікаво, що в Тифлісі вона виконувала й грузинські народні пісні.

Після турне стан здоров'я Марії Феофанівни значно погіршується і вона припиняє активну концертну діяльність, лише зрідка виступаючи в Севастополі, де мешкає після одруження з морським офіцером М.Куценком.

Маховик 30-х років працював на повну силу, не обійшов він і цей талант. Після арешту чоловіка невдовзі прийшли й по неї, звинувативши просто в дивовижних злочинах — шпигунстві на користь зарубіжних держав. Так розцінювало радянське законодавство перебування в Італії. Після тривалого судового процесу, який не вкладається в рамки здорового глузду, знамениту співачку, жрицю муз, володарку мільйонів сердець за постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР (Єжов і Вишинський) було засуджено до розстрілу. Вирок виконано 3 березня 1938 року.

Реабілітована 27 серпня 1957 року.

Її ім'я сьогодні напівзабуте. Розстріляний талант, який міг стати гордістю будь-якої держави.

Іван ЛИСЕНКО.

WORLD CUP. USA-94

«Бразильська каравела» торпедує «блакитну ескадру» і...:

першою в історії футболу стала чотириразовим чемпіоном світу!

Матч № 51. За третє місце. Пасадена (передмістя Лос-Анджелеса). **Швеція — Болгарія. 4:0.** Брулін, 8 (1:0), Мільд, 31 (2:0), Ларссон, 88 (3:0), К.Андерссон, 40 (4:0).

Матч № 52. Фінал. **БРАЗИЛІЯ — ІТАЛІЯ. 3:2.** Післяматчеві пенальті: Барезі (вище воріт), Марсіо Сантуш (парирував воротар), Альбертіні (0:1), Ромаріо (1:1), Евані (1:2), Бранко (2:2), Массаро (воротар парирував), Дунга (3:2), Р.Баджо (вище воріт).

Збірна БРАЗИЛІЇ: Таффарел, Жоржіньо (Кафу, 22), Мауро Сільва, Бранко, Бебето, Дунга, Зіньо (Віола, 106), Ромаріо, Альдеїр, Марсіо Сантуш, Мазіньо.

Збірна ІТАЛІЇ: Палюка, Бенарріво, Мальдіні, Барезі, Муссі (Аполлоні, 35), Р.Баджо, Альбертіні, Д.Баджо (Евані, 96), Берті, Донадоні, Массаро.

17 липня. Пасадена. Стадіон ROSE BOWL. 91794 глядачі. Суддя Шандор Пуль (Угорщина).

Отже, бразильці тепер можуть тріумфально повертатися додому. На їхній батьківщині неодмінно розпочнеться позаплановий футбольний карнавал. Хоча золотий Кубок світу й дістався вихованцям Карлоса Альберто Перейри лише після серії післяматчевих пенальті, але будьмо справедливі: бразильці протягом основного й додаткового часу були активніші, володіли ініціативою і створили більше, ніж суперник, небезпечних моментів. Отож цілком справедливо, що бразильська швидкісна каравела торпедувала «скуадру адзурру» (блакитну ескадру).

На урочистому закритті п'ятнадцятого чемпіонату світу президент ФІФА Жовао Авеланж та віце-президент США Ел Гор вручили золотий приз капітанові вже чотириразових чемпіонів світу Дунзі.

Видовищним і результативним виявився «малий фінал» — поєдинок за «бронзу». Північне сяйво шведської перемоги спалахнуло ще в першому таймі.

Петро ГЕНЧУК.

СТАРТУВАЛИ БЕЗ ДИНАМІВЦІВ

Чемпіонат країни з футболу. Вища ліга. Перший тур

Таврія — Карпати. 3:0. 1600 глядачів. Росляков, 38 (1:0), Фурсов, 49 (2:0), Єсін, 62 (3:0). **Шахтар — Чорноморець. 2:0.** 4000. Кривенцов, 48 (1:0), Матвєєв, 63, з пенальті (2:0). **Торпедо — Металург. 3:1.** 7500. Р.Бондаренко, 29 (1:0), Ралюченко, 43 (2:0), Саприкін, 63 (2:1), Р.Бондаренко, 84 (3:1). **Кремінь — Верес. 1:1.** 7000. Піндеєв, 6, з пенальті (1:0), Свистунов, 20 (1:1). **Нива Тр — Темп. 0:0.** 6000. На 49-й хв. Лобас (Нива) не реалізував пенальті. **Нива Вц — Волинь. 3:0.** 5000. Нагорняк, 6 (1:0), Нагорняк, 11 (2:0), Зуєнко, 37 (3:0). **Евіс — Зоря-МАЛС. 2:1.** 7000. Коробченко, 30 (0:1), Забранський, 37 (1:1), Сорокін, 56, з пенальті (2:1).

Отже, четвертий національний чемпіонат нашої країни стартував. У першому турі вирізнявся матч у Донецьку. Інтерес підігрівався тим, що одеситів очолив Леонід Буряк. Гості поступилися. Втім, про команду Буряка ми поговоримо дещо пізніше. Адже відомий у минулому футболіст, а тепер не менш авторитетний тренер з новим колективом працює лише кілька днів.

Як уже повідомлялося, динамівці Києва свій поєдинок з криворіжцями зіграють аж першого грудня. Річ у тім, що чемпіони країни тепер перебувають на тренувальному зборі в Швеції. І багатьох, безперечно, цікавлять зміни, що сталися в «Динамо». До тюменського «Динамо-Газівника» перейшли Кутепов, Грицина, Хруслов та Безсмертний. Воротар Ковтун тепер гратиме за «Кривбас». Але й поповнення кияни отримали відчутне: прийшли: воротар Воробйов — з Кривого Рогу, нападник Скаченко — з Шепетівки, півзахисник атакуючого плану Косовський — з Вінниці, захисник Леженцев — з Тернополя і півзахисник Михайленко — з Дніпропетровська.

Наш чемпіон зіграв у Швеції ряд товариських зустрічей: з командою «Аселе» (4-й дивізіон) — 2:0 (голи забили Косовський та Шевченко), з «Умео» (1) — 3:2 (Скаченко — два і Леоненко), з «Фроньо» (3) — 5:1 (Леоненко — два, Михайленко, Ребров і Косовський), з «Юнселе» (4) — 15:1 (забивали в киян усі). Динамівці мали зіграти ще три товариські матчі і завтра повернуться до Києва.

Йожеф Сабо, наставник чемпіона, сказав, що 7 матчів протягом 14 днів — саме той необхідний режим, який допоможе команді добре підготуватися до старту в Кубку чемпіонів. Як і попередні, й теперішні новобранці клубу здивовані тими високими вимогами й навантаженнями, що їх практикують у «Динамо». Але поступово втягуються у робочий ритм. Тренер відзначив серед них Косовського та Михайленка. Цю інформацію нам надала прес-служба київського «Динамо».

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Численні прихильники футболу радіють: почався національний чемпіонат.

Фото Миколи БОЧКА.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 364459.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311135.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».